

KWARTALNIK
WYDANIE IV/2024
CZĘŚĆ 3

PORADNIK PRAWNY

Powiat Lubelski

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL
WWW.OIC.LUBLIN.PL
WWW.POWIAT.LUBLIN.PL

Spis treści

str.03

Proces usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej

Paweł Włoch

str.07

Rozwód bez orzekania o winie i z – różnice, zalety

Artur Zugaj

str. 10

Jakie należy podjąć działania po śmierci osoby bliskiej?

Piotr Kaniowski

str. 14

Wyplata środków z rachunku bankowego zmarłego – co warto wiedzieć?

Anna Rentflejsz

Proces usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej

Paweł Włoch
Adwokat

Etap wchodzenia w dorosłość to wyzwanie dla każdego młodego człowieka. Przychodzi wówczas moment konfrontacji z realiami społeczno-zawodowymi. Młodym osobom potrzebne jest wsparcie, by mogli skutecznie pokonywać problemy oraz dążyć do upragnionych celów jak zdobycie wykształcenia, założenie rodziny, znalezienie odpowiedniej pracy czy też osiągnięcie stabilizacji finansowej. Dla młodzieży, która wychowuje się w pieczy zastępczej proces ten bywa znacznie trudniejszy, gdyż nie ma ona wsparcia w rodzicach biologicznych, a tym samym potrzebuje pomocy. Zasady tego wsparcia określają przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Istotą instytucji pomocy osobom opuszczającym rodzinę zastępczą jest bowiem wyrównanie szans, których te osoby zostały pozbawione przez to, że nie posiadają biologicznych rodziców, a tym samym nie mają wsparcia, jakiego można by oczekiwać od najbliższej rodziny.

W świetle przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. **Pełnoletni wychowanek pieczy zastępczej może pozostać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej do 25. roku życia** (pod warunkiem że pobiera naukę lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności) lub też opuścić dotychczasową formę pieczy zastępczej i uzyskać pomoc w usamodzielnieniu.

Kim jest osoba usamodzielniana w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej? Zgodnie z art. 140 ust. 1 wskazanej ustawy przez osobę usamodzielnianą rozumie się osobę opuszczającą, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu. Przez osobę usamodzielnianą rozumie się również osobę, której pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej ustał na skutek śmierci osób tworzących rodzinę zastępczą lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, w okresie 6 miesięcy przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności (art. 140 ust. 2 wskazanej ustawy).

Osobie opuszczającej pieczę zastępczą przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, a także zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej: 3 lat - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną; roku - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Warunkiem przyznania pomocy jest złożenie odpowiedniego wniosku. Wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki i pomocy na usamodzielnienie składa się w powiecie właściwym do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie za pośrednictwem kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby usamodzielnianej. Wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie oraz o udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych lub w uzyskaniu zatrudnienia składa się w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Ponadto warunkiem uzyskania pomocy jest opracowanie przez osobę usamodzielnianą, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności wspólnie z opiekunem usamodzielniania, indywidualnego programu usamodzielniania oraz zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji jego zapisów.

Opiekunem usamodzielniania może być m.in. osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, pracownik organizacji pozarządowej, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą

i zaakceptowana przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Opiekun jest wskazywany co najmniej rok przed uzyskaniem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą.

Indywidualny program usamodzielniania jest to dokument, który określa ważne dla przyszłości wychowanka aspekty, w tym zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem, sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu zatrudnienia. Program pozwala na zaplanowanie drogi życiowej wychowanka i stanowi jednocześnie zobowiązanie do realizacji poszczególnych etapów programu. Indywidualny program usamodzielniania zatwierdzony przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie, staje się podstawą do przyznania świadczeń związanych z usamodzielnieniem. Ewentualnych zmian w indywidualnym programie usamodzielniania może dokonać osoba usamodzielniana wspólnie z opiekunem w przypadku zmiany sytuacji życiowej tej osoby. Zmiany programu wymagają zatwierdzenia przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Przechodząc do poszczególnych kategorii wsparcia, pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę: w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, na kursach (jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielniania) lub u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego. Wysokość pomocy wynosi obecnie nie mniej niż 759 zł miesięcznie. Wsparcie finansowe przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Ponadto przysługuje wyłącznie w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Kolejną formą wsparcia jest **pomoc na usamodzielnienie**. Wysokość pomocy w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną wynosi nie mniej niż 4998 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat. W przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo - terapeutyczną wysokość wsparcia wynosi nie mniej niż 9991 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat; nie mniej niż 4998 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat; nie mniej niż 2500 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielniania, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia. W przypadku gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie co do zasady jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki. Wyłącznie w uzasadnionych przypadkach może być wypłacona w trakcie trwającej edukacji.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości nie niższej niż 2272 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 4542 zł. Pomoc ta może być przyznana w formie rzeczowej.

Wszystkie kwoty pomocy wskazane w ustawie to kwoty minimalne, które mogą być dowolnie kształtowane przez samorząd powiatu w zależności od możliwości finansowych. Podana wysokość świadczeń (pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie)

wynika z obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach. Wskazane kwoty pomocy są corocznie waloryzowane.

Przyznanie oraz odmowa przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie lub na zagospodarowanie następuje w drodze decyzji. Wsparcia finansowego można odmówić w przypadku, gdy: istnieje uzasadnione przypuszczenie, że pomoc zostanie wykorzystana niezgodnie z celem, na jaki została przyznana, stosunek pracy z osobą usamodzielnianą został rozwiązany bez wypowiedzenia z winy pracownika, osoba usamodzielniana przed osiągnięciem pełnoletności opuściła samowolnie pieczę zastępczą, porzuciła naukę umożliwiającą jej przygotowanie zawodowe i nie podejmuje zatrudnienia, bez uzasadnionej przyczyny uchyła się od podjęcia proponowanego jej zatrudnienia lub została skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie precyzuje form pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych czy też zatrudnienia (art. 140 ust 1 pkt 2), pozostawiając inicjatywę w tym zakresie podmiotom zobowiązanym do tej pomocy.

Pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych może przybrać następujące przykładowe formy:

- ułatwienie uzyskania mieszkania socjalnego z zasobów gminy w tym pomoc wychowankowi w przygotowaniu wniosku o przyznanie mieszkania z zasobów gminy,
- towarzyszenie wychowankowi w załatwianiu spraw związanych z pozyskaniem mieszkania,
- pomoc w kontakcie z wynajmującym,
- wystawienie opinii o sytuacji rodzinnej i mieszkaniowej,
- umożliwienie osobie uczącej się zamieszkania w bursie lub internacie do czasu ukończenia nauki, czy też całkowite lub częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju.

Ponadto zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w ramach programu usamodzielniana **może zostać zapewniony pobyt w mieszkaniu chronionym**, które jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia jest realizowana na przykład poprzez współpracę z urzędami pracy, kierowanie wychowanków do określonych instytucji w celu odbycia stażu oraz uzyskania zatrudnienia, informowanie wychowanków o instytucjach wspomagających w poszukiwaniu pracy, pomoc w przygotowywaniu dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny), motywowanie do udziału w szkoleniach w celu zdobycia lub podniesienia kwalifikacji zawodowych, wskazywanie miejsc gdzie istnieje szansa na podjęcie zatrudnienia (wspólna analiza rynku pracy), spotkania z doradcą zawodowym itp.

Ponadto zgodnie z ustawą świadczona jest pomoc prawna i psychologiczna dla wychowanków pozostających w procesie usamodzielnienia. Realizowana jest ona zazwyczaj w bezpłatnych punktach konsultacyjnych działających na danym terenie.

Reasumując usamodzielnienie jest długotrwałym procesem wychowawczym, któremu podlegają pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej, mającym na celu podjęcie przez nich samodzielnego, dojrzałego życia w integracji ze środowiskiem. Omówione wsparcie państwa ma zapewnić łagodne przejście pomiędzy okresem, w którym potrzeby w zakresie opieki i utrzymania są całkowicie zabezpieczone w instytucjach pomocy społecznej lub pieczy zastępczej, a okresem samodzielnego życia.

Rozwód bez orzekania o winie i z – różnice, zalety

Artur Zugaj
Radca prawny

Zgodnie z przepisami Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego do rozwodu może dojść, gdy **między małżonkami doszło do trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego**. Sytuacja taka ma miejsce gdy ustały między małżonkami wszystkie łączące ich więzi, tj.: więzi fizyczne, psychiczne oraz gospodarcze. Innymi słowy, pomiędzy małżonkami nie ma bliskości i miłości. Więzy te mogą ustać wobec działania lub zaniechania jednego czy też obojga małżonków.

Rozwiązanie małżeństwa może nastąpić tylko przed sądem, poprzez złożenie pozwu, w którym należy wnioskować o rozwód bez orzekania o winie z lub orzeczeniem o winie. Po przeprowadzeniu postępowania Sąd może orzec:

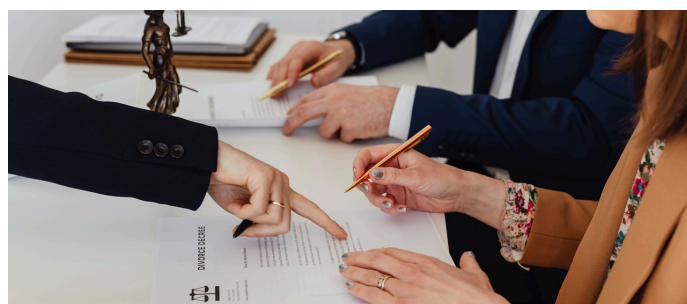
- **rozwód bez orzekania o winie** – gdy żaden z małżonków nie ponosi winy za jego rozpad
- lub
- **rozwód z orzeczeniem o winie** (jednego z małżonków lub obojga małżonków)
- lub
- Sąd może także **nie wyrazić zgody** na rozwiązanie małżeństwa.

Istotne różnice, wynikające z rozwodu bez orzekania/z orzeczeniem o winie, dotyczą w głównej mierze warunków, w których istnieje obowiązek alimentacji drugiego małżonka oraz kosztów i czasu trwania postępowania.

Rozwód bez orzekania o winie

Rozwód bez orzekania o winie oznacza krótsze postępowanie, możliwe do zamknięcia nawet na pierwszej rozprawie, i jest najszybszą i najtańszą drogą do zakończenia nieudanego małżeństwa. Rozwód taki jest możliwy jedynie na zgodny wniosek obojwojga małżonków, i zgodnie z ich wolą. Wnosząc do sądu pozew o rozwód bez orzekania winy, małżonkowie mogą skutecznie uniknąć długotrwałego postępowania dowodowego, a podczas tego typu rozwodu w rozprawie uczestniczą zazwyczaj tylko małżonkowie. Jeśli posiadają oni małoletnie dzieci w trakcie rozwodu powinni ustalić warunki związane z realizacją obowiązków i praw wynikających z władzy rodzicielskiej.

Wyrok bez orzekania o winie ma istotne znaczenie dla ewentualnych roszczeń alimentacyjnych. Gdy wina nie została orzeczona, wówczas strony mogą żądać od siebie alimentów, ale tylko w sytuacji, gdy znajdują się w niedostatku. Stan ten nie musi istnieć jedynie w momencie orzeczenia rozwodu. Małżonek będzie w niedostatku, gdy własnymi siłami nie może zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb i np. nie dysponuje żadnymi środkami. Obowiązek ten jest ponadto ograniczony do 5 lat od chwili uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód.

Rozwód z orzeczeniem o winie

Pozew o rozwód z orzeczeniem o winie to decyzja, która ma poważny wpływ na cały przebieg procesu. Jeżeli w pozwie rozwodowym małżonek wnosi o orzeczenie winy, lub jeden z małżonków sprzeciwia się rozwodowi bez orzekania o winie, Sąd ustali, czy i który z małżonków ponosi winę przeprowadzając w sprawie drobiazgowo postępowanie dowodowe i dopiero wtedy orzeknie rozwód. Często nawet oczywiste powody uzasadniające rozwód nie muszą oznaczać, że wina leży wyłącznie po jednej stronie, bowiem sprawy rozwodowe rzadko bywają biało-czarne. Małżonkowie będą musieli gromadzić i przedstawić w sądzie dowody i istotne fakty, które to dostatecznie obciążą drugiego małżonka i przesądzą o uznaniu go za osobę winną rozpadu małżeństwa. Często wiąże się to z dużym stresem i emocjami, gdyż strony muszą wracać do bolesnych momentów życia małżeńskiego, a na świadków powoływani są znajomi, sąsiedzi czy rodzina. Źródłem dowodowym w sprawie rozwodu z orzeczeniem o winie mogą być m.in.:

- zeznania stron
- zeznania świadków, m.in. przyjaciół, sąsiadów, rodziny
- zdjęcia, SMS-y oraz poszczególne nagrania audio czy wideo
- notatki z interwencji policji
- obdukcje i zaświadczenia lekarskie
- wyroki sądowe, np. o znęcaniu się nad rodziną
- inne istotne dokumenty

Na podstawie przeprowadzonych dowodów, sąd może orzec rozwiązanie małżeństwa z przyczyn zawinionych lub niezawinionych.

Do zawinionych przyczyn rozpadu małżeństwa należą m.in.:

- brak współdziałania dla dobra rodziny
- alkoholizm
- agresja i przemoc
- niewierność i zdrada
- niegospodarność
- brak wzajemnej pomocy

- uzależnienie od Internetu; hazardu; narkotyków
- zaniedbywanie małżonka lub rodziny
- brak wspólnego pożycia
- opuszczenie małżonka

Przyczyny niezawinione to obiektywne okoliczności, niezależne od małżonków. Ich ocena w oparciu o zebrany materiał dowodowy należy do Sądu. Wśród wielu ważnych przyczyn można wymienić między innymi:

- bezpłodność
- różnica wieku
- różnice światopoglądowe
- wady oświadczenia woli
- choroba
- choroba psychiczna i niedorozwój
- niedobór seksualny
- niezgodność charakterów

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego sąd winą rozpadu małżeństwa może obarczyć jednego z małżonków lub orzec winę obu stron. **Rozwód z winy obu stron** oznacza, że oboje małżonkowie mają udział w rozpadzie małżeństwa - Sąd uzna że każda ze stron procesu rozwodowego nie wywiązywała się należycie z obowiązków małżeńskich. Bez znaczenia jest, kto jest stroną pozwaną a kto powodem. Wbrew pozorom, rozwód z winy obojga małżonków ma miejsce dosyć często. Sąd nie rozstrzyga przy tym, która strona zawiniła bardziej. Wina małżonków traktowana jest równorzędnie (zasada braku stopniowania winy), zatem jeśli jedna strona zawiniła nawet w niewielkim stopniu, a druga dopuściła się poważniejszych przewinień, to Sąd orzeknie winę obojga małżonków.

Ustalenie winy ma istotne znaczenie, wpływając na zakres oraz czas trwania ewentualnej alimentacji. W przypadku orzeczenia rozwodu z winy obu stron **Sąd może dodatkowo orzec o alimentach na rzecz jednego z małżonków.** Małżonek rozwiedziony, znajdujący się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka uzyskania od niego środków utrzymania w zakresie odpowiadającym jego uzasadnionym potrzebom oraz w zakresie możliwości majątkowych i zarobkowych zobowiązanego.

Aby Sąd mógł orzec alimenty były małżonek musi udowodnić, że:

- Popadł w niedostatek (nie ma środków i możliwości, żeby zaspokoić swoje podstawowe potrzeby życiowe)
- Stan niedostatku jest niezawiniony (jeśli np. nie chce podjąć pracy, choć ma taką możliwość, nie może starać się o alimenty od byłego współmałżonka.)
- Nie wstąpił w nowy związek małżeński.

Jeżeli natomiast jeden z małżonków został uznany za winnego, to strona niewinna może domagać się alimentów, gdy rozwód spowodował znaczne pogorszenie jej sytuacji finansowej. Ma to miejsce np. w sytuacji gdy małżonek w trakcie małżeństwa nie pracował i pozostawał na utrzymaniu współmałżonka. Co ważne, nie ma ograniczeń czasowych takiego obowiązku. Nie trzeba także udowadniać niedostatku, tak jak jest to konieczne w rozwodzie z obustronnej winy, wystarczy jedynie wykazać, że rozwód pociągnął za sobą istotne pogorszenie się sytuacji materialnej.

Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązany jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Sąd orzekając alimenty weźmie także pod uwagę inne czynniki, takie jak:

- Potrzeby małżonka uprawnionego do alimentów (jego sytuacja finansowa i życiowa)
- Możliwości zarobkowe drugiego małżonka (jego zdolność do płacenia alimentów)
- Czas trwania małżeństwa (na decyzję sądu mogą wpłynąć małżeństwa które trwały dłużej).
- Przyczyny rozwodu (sąd może ocenić, jak zachowanie każdego z małżonków wpłynęło na daną sytuację, nawet w przypadku winy obu stron).

Kiedy Sąd nie orzeknie rozwodu (negatywne przesłanki rozwodowe)

Sąd ustalając przyczyny rozkładu pożycia małżeńskiego, może dojść do stanowiska, że istnieją negatywne przesłanki do orzeczenia rozwodu. Rozwód nie będzie orzeczony gdy:

- jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego
- ucierpi dobro wspólnych małoletnich dzieci
- żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia: od tej zasady istnieją dwa wyjątki. 1 – gdy drugi małżonek na rozwód wyrazi zgodę, 2 – gdy brak zgody jest w danych okolicznościach sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

Podejmując decyzje o rozwodzie warto dokładnie przeanalizować możliwe rozwiązania, które następnie decydują o przebiegu całego postępowania. Skłaniając się w wielu kwestiach do polubownych i zgodnych ustaleń między małżonkami można znacznie przyspieszyć postępowanie, jak również uniknąć zbędnego i długotrwałego konfliktu, co ma ogromne znaczenie dla wszystkich stron, a zwłaszcza dzieci. Należy bowiem pamiętać, że wyrok rozwodowy przy skonfliktowanych stronach powoduje również orzeczenie sądu w zakresie m.in. władzy rodzicielskiej, kontaktów z dziećmi, alimentów na rzecz dzieci stron, czy sposobu korzystania ze wspólnego mieszkania po rozwodzie, co znacznie wydłuża czas trwania postępowania.

Prawnicy zawsze nakłaniają małżonków do mediacji i kierowania się dobrem dzieci – gdy strony przedstawią sądowi zgodne stanowisko, proces staje się znacznie krótszy i mniej skomplikowany.

Jakie należy podjąć działania po śmierci osoby bliskiej?

Piotr Kaniowski
Radca prawny

Karta zgonu

Karta zgonu jest to dokument wystawiany przez lekarza, lekarza pogotowia lub ratownika medycznego, który stwierdza zgon. W sytuacji, gdy osoba zmarła wcześniej przebywała w szpitalu lub innej placówce opiekuńczej, kartę zgonu wystawić może prowadzący zakład. Z kolei, gdy do śmierci doszło w wyniku wypadku lub istnieje podejrzenie, że do zgonu doszło w wyniku przestępstwa, wówczas dokument wystawiany jest przez odpowiednie służby.

Karta zgonu zawiera informacje dotyczące osoby zmarłej. Powinny się w niej znaleźć:

- imiona, nazwisko, nazwisko rodowe,
- data i miejsce urodzenia,
- data zgonu,
- płeć,
- numer PESEL,
- przyczyna zgonu,
- miejsce zgonu, miejsce znalezienia zwłok,
- określenie osoby stwierdzającej zgon.

Akt zgonu, na podstawie karty zgonu wystawia Urząd stanu Cywilnego właściwy dla miejsca, gdzie nastąpiła śmierć.

Zgon należy zgłosić w USC w ciągu 3 dni od jego nastąpienia. Wyjątkiem jest śmierć wskutek choroby zakaźnej. W tym przypadku należy zgłosić zgon w ciągu 24 godzin.

Kto jest zobowiązany do zgłoszenia śmierci danej osoby?

Zgon należy zgłosić w USC w ciągu 3 dni od jego nastąpienia. Wyjątkiem jest śmierć wskutek choroby zakaźnej. W tym przypadku należy zgłosić zgon w ciągu 24 godzin.

- małżonek, dzieci zmarłego
- najbliżsi krewni
- osoby mieszkające w lokalu w którym zgon nastąpił
- osoby, które były obecne przy śmierci lub zauważyły osobę zmarłą
- administrator budynku, w którym zgon nastąpił

Gdy śmierć nastąpiła w szpitalu, domu opieki, hospicjum – zgłoszenia dokonuje placówka.

Do uzyskania aktu zgonu potrzebny jest również:

- dowód osobisty osoby zmarłej,
- w przypadku jego braku oświadczenie zawierające dane zmarłego
- odpis aktu urodzenia – w przypadku dzieci

Skrócony odpis aktu zgonu wydawany jest bezpłatnie w 3 egzemplarzach, kolejne odpisy są wydawane na wniosek, za uiszczeniem opłaty skarbowej

Pogrzeb

Wszelkie formalności związane z pochówkiem zorganizuje wybrany zakład pogrzebowy. Podobnie zakład pogrzebowy może dopełnić formalności związanych z otrzymaniem zasiłku pogrzebowego.

W przypadku samodzielnego wnioskowania o zasiłek pogrzebowy warto wiedzieć, **kto może ubiegać się o zasiłek**. Należy on się osobie lub podmiotowi, który zajął się pochówkiem zmarłego. Zgodnie z zasadami przyjętymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) są to:

- członkowie rodziny,
- pracodawca,
- dom pomocy społecznej,
- gmina,
- powiat,
- osoba prawna kościoła lub związku wyznaniowego,
- osoba obca

Na kwotę świadczenia nie ma wpływu wysokość kosztów pochówku. Bez względu na to, czy koszty będą przewyższać wysokość zasiłku, będzie on wynosił tyle samo.

W celu otrzymania zasiłku pogrzebowego należy złożyć wniosek o wypłatę świadczenia oraz dołączyć do niego akt zgonu osoby zmarłej, oryginały rachunków związanych z pochówkiem, odpis aktów stanu cywilnego twój oraz zmarłego oraz potwierdzenie płatnika składek o podleganiu ubezpieczeniom emerytalnym oraz rentowym.

Na złożenie wniosku jest 12 miesięcy od dnia zgonu osoby. Po upływie tego czasu dochodzi do przedawnienia roszczeń.

Odprawa pośmiertna

W sytuacji, gdy osoba zmarła była zatrudniona w oparciu o umowę o pracę, można ubiegać się o wypłatę pośmiertnej odprawy. Jest to świadczenie, które przysługuje członkom rodziny zmarłego i jest ono dzielone po równo każdej uprawnionej osobie.

Kwota świadczenia wynosi wysokość:

- jednomiesięcznego wynagrodzenia – przy zatrudnieniu krótszym niż 10 lat,
- trzymiesięcznego wynagrodzenia – przy zatrudnieniu wynoszącym 10 lat,
- sześciomiesięcznego wynagrodzenia – przy zatrudnieniu wynoszącym 15 lat.

Takie świadczenie po osobie zmarłej jest zwolnione z odprowadzania składek, ale potrącany jest podatek. W celu otrzymania odprawy musisz złożyć wniosek, do którego dołączyć musisz akt zgonu osoby zmarłej.

ZUS

Kolejnym krokiem jest dopełnienie formalności związanych z ewentualnym uzyskaniem renty rodzinnej po zmarłym. Takie prawo można mieć, jeśli zmarłemu przysługiwało prawo lub spełniał warunki do otrzymania emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

Do renty uprawnieni są:

- dzieci osoby zmarłej – do czasu ukończenia 16 lub 25 lat, warunkiem otrzymywania świadczenia jest kontynuowanie nauki; tym dzieciom, które stały się całkowicie niezdolne do pracy przed ukończeniem 16 lub w trakcie trwania nauki przed 25 rokiem życia,
- wdowa/wdowiec – zyskują prawo do otrzymywania renty w chwili, gdy w chwili zgonu współmałżonka mieli ukończone 50 lat lub byli niezdolni do pracy, jeśli do zgonu doszło wcześniej, a co najmniej jedno z dzieci kontynuuje naukę, wdowa lub wdowiec ma prawo do otrzymywania renty do chwili, gdy dziecko ukończy 18 rok życia,
- rodzice osoby zmarłej – mogą otrzymać rentę po zmarłym, jeśli spełniają warunki takie same jak wdowa lub wdowiec oraz w sytuacji, gdy ich zmarłe dziecko w sposób znaczący przyczyniło się do ich utrzymania.

Renta rodzinna wynosi określony procent renty, która przysługiwałaby zmarłemu z tytułu niezdolności do pracy. W przypadku, gdy renta jest dzielona, otrzymać można:

- 85% - dla jednej osoby uprawnionej,
- 90% - dla dwóch osób uprawnionych,
- 95% - dla trzech i więcej osób uprawnionych.

W celu otrzymania renty rodzinnej należy zgłosić się do najbliższej placówki ZUS i złożyć wypełniony wniosek, którego wzór można znaleźć na stronie internetowej ZUS-u. Do wniosku należy dołączyć akt zgonu osoby zmarłej oraz odpisy aktów urodzenia oraz aktów stanu cywilnego, które stwierdzają stopień pokrewieństwa osób uprawnionych do otrzymania świadczenia.

Spadek

Po śmierci bliskiej osoby może należeć się spadek, który można przyjąć lub odrzucić. Jest na to 6 miesięcy od chwili, w której dowiedziano się o tytule powołania czyli dowiedzeniu się o śmierci zmarłego. Jest to ważny termin, szczególnie dla tych osób, które nie pozostawały w bliskich relacjach ze zmarłym mimo bliskiego pokrewieństwa.

Oświadczenie dotyczące przyjęcia lub odrzucenia spadku dokonuje się przed sądem lub przed notariuszem.

Ubezpieczenia, umowy, zobowiązania

W sytuacji, gdy doszło do śmierci bliskiej ci osoby, należy pamiętać o różnych zobowiązaniach finansowych zmarłego. Jeśli taka osoba posiadała **ubezpieczenie na życie**, należy zgłosić fakt zgonu ubezpieczycielowi – można wówczas otrzymać odszkodowanie z tytułu śmierci osoby ubezpieczonej.

Wszędzie, gdzie zmarły posiadał jakieś zobowiązania i umowy, należy zgłosić śmierć, a w tym celu potrzebna może być kopia aktu zgonu zmarłego.

Ubezpieczenie na życie to umowa, która zapewnia wypłatę świadczenia po śmierci ubezpieczonego. Nie wiąże się ona z przyjęciem lub odrzuceniem spadku. Suma ubezpieczenia nie wchodzi zatem w część spadku.

Ubezpieczony w umowie powinien wskazać osoby uprawnione do otrzymania świadczenia (uposażonych). Mogą to być dowolnie wybrane osoby i nie muszą to być krewni. Oznacza to, że pomimo prawa do dziedziczenia po zmarłym, można nie otrzymać świadczenia z tytułu śmierci, jeśli w umowie wskazana została inna osoba.

Ubezpieczenie na życie wypłaca odszkodowanie z tytułu śmierci ubezpieczonego osobom, które zostały przez niego wskazane w umowie, w wyznaczonej części. Jeśli uposażeni nie zostali wymienieni w umowie, wówczas świadczenie wypłacone zostaje bliskim uprawnionym do dziedziczenia z zachowaniem ich kolejności.

Odszkodowanie nie zostanie zrealizowane, gdy doszło do zdarzenia, które zostało ujęte w umowie w punkcie o wyłączeniach odpowiedzialności lub podczas trwania karencji.

Wyłączenie odpowiedzialności to określenie, które precyzuje w jakich okolicznościach ubezpieczyciel ma prawo odstąpić od umowy. Dotyczy to np. zgonu w wyniku samobójstwa przed upływem 2 lat od zakupu polisy. Świadczenie może również nie zostać wypłacone, gdy ubezpieczony zginął z powodu popełnienia czynu prawnie zabronionego. Wszystkie szczegóły dotyczące warunków wyłączenia odpowiedzialności opisane są w dokumencie OWU (Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia).

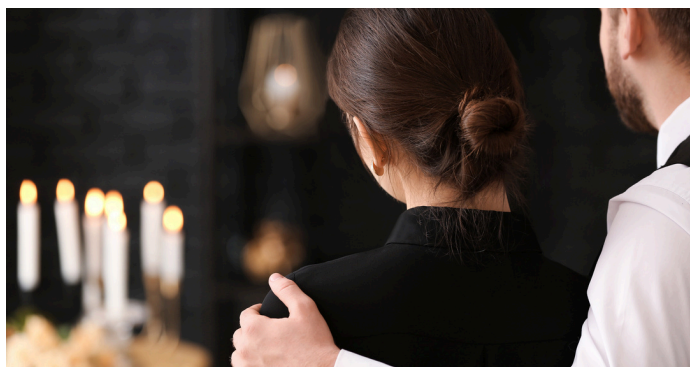
Na wypłatę świadczenia wpływ ma również karencja. Jeśli np. do śmierci doszło w ciągu miesiąca od zakupu ubezpieczenia, ubezpieczyciel może odmówić wypłaty pieniędzy. Karencja określa okres ochronny między zawarciem umowy, a rozpoczęciem pełnej ochrony w danym zakresie.

Na odszkodowanie z polisy czekać się do 30 dni od chwili zgłoszenia tego faktu ubezpieczycielowi. Bardzo często firmy ubezpieczeniowe wypłacają środki wcześniej, jednak czas ten może się wydłużyć.

Wyplata srodkow z rachunku bankowego zmarlego – co warto wiedziec?

Anna Rentflejsz
Radca prawny

Wyplacanie pieniedzy z rachunku bankowego zmarlego np. poprzez wyplate w bankomacie czy dokonanie przelewu, przed dostarczeniem aktu zgonu do banku jest powszechna praktyka, tyle ze – jezeli bank nie otrzymal dyspozycji na wypadek smierci – jest to dzialanie nielegalne. I to nawet w przypadku, gdy srodki pieniezne wyplacaja osoby, ktore i tak je odziedzicza po przeprowadzeniu postepowania spadkowego.

Jak bank dowiaduje sie o smierci klienta?

O smierci klienta bank najczesciej dowiaduje sie od najblizszej rodziny. Krewni zwykle chcą uregulowac sprawy spadkowe, wiec informuja rone instytucje, w tym bank o smierci swojego bliskiego. Aby zglosic smierc klienta banku potrzebny jestoryginalaktuzgonu. Dokument moze doreczyc takze osoba niespokrewniona z klientem banku.

Zgloszenie smierci posiadacza rachunku bankowego mozna dokonac:

- online – niezbedny jestoryginalaktuzgonu,
- w placowce – niezbedny jestoryginalaktuzgonu lub inny dokument potwierdzajacy smierc.

Co do zasady umowa rachunku bankowego osoby fizycznej **wygasa z dniem smierci posiadacza rachunku**. Co, jezeli nikt nie poinformuje banku o smierci posiadacza konta osobistego? W takim wypadku instytucja nadal bedzie prowadzi rachunek bankowy. Wedlug prawa **rachunek bankowy bedzie aktywny przez 5 lat – czas liczony jest od wykonania ostatniej operacji bankowej**. Po tym czasie, za pomoc weryfikacji numeru PESEL, bank sam sprawdzi, czy posiadacz rachunku bankowego nadal zyje.

Jak spadkobierca moze dowiedziec sie o rachunkach bankowych spadkodawcy?

Nie zawsze spadkobiercy wiedza, ile rachunkow bankowych posiada spadkodawca (osoba zmarla). Do niedawna w takich sprawach trzeba bylo wysylac dziesiatki pism do wszystkich bankow dzialajacych na terenie Polski, ale teraz sprawa jest zdecydowanie prostsza. **Centralna informacja o rachunkach bankowych** to narzedzie, ktore ulatwi starania spadkobiercow posiadajacych tytul prawny do pieniedzy zgromadzonych na rachunkach bankowych niezujacych juz osob. Centralna informacja o rachunkach bankowych umozliwia dostep do informacji o rachunkach prowadzonych na rzecz osob fizycznych, w tym przedsiebiorcow oraz maloletnich, a takze dane dotyczace rachunkow wspolnych.

W celu uzyskania danych z Centralnej informacji o rachunkach bankowych niezbędne jest złożenie odpowiedniego pisemnego wniosku. Można go wnieść w każdej placówce bankowej lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej działającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od tego czy spadkodawca zawarł z danym podmiotem rynku finansowego umowę rachunku bankowego.

Informacje przekazywane osobie, która złożyła wniosek do Centralnej informacji o rachunkach bankowych zawierają wskazanie banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej prowadzącej ewentualnie rachunek bankowy należący do spadkodawcy bądź prowadzącej rachunek bankowy w przeszłości, wraz ze wskazaniem numeru rachunku wynikającego z umowy rachunku oraz informacji w zakresie tego czy rachunek ten nadal jest prowadzony. Aby ustalić czy na rachunku bankowym znajdują się środki niezbędne jest udanie się do właściwej placówki bankowej.

Dziedziczenie pieniędzy z rachunku bankowego – jak wypłacić i podzielić pieniądze z konta spadkodawcy?

Jeśli jesteś spadkobiercą i chcesz wypłacić środki pieniężne znajdujące się na rachunku bankowym spadkobiercy musisz odwiedzić najbliższą placówkę bankową z wymaganymi dokumentami:

- **postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku z klauzulą prawomocności (oryginał do wglądu) lub akt poświadczenia dziedziczenia od notariusza (oryginał do wglądu).**
- **sądowy dział spadku lub notarialny dział spadku (oryginały do wglądu)** Spadkobiercy nie muszą być razem placówce bankowej.

Uwaga! Większość banków wymaga, aby wszyscy spadkobiercy razem pojawili się w placówce bankowej. Tylko część banków zgadza się aby spadkobiercy mieli możliwość udania się do banku w dowolnym czasie i złożyli wniosek o wypłatę należnych im pieniędzy, ale wypłata środków pieniężnych wstrzymana jest do czasu gdy uczynią to wszyscy spadkobiercy. W przypadku gdy wszyscy spadkobiercy nie mają możliwości pojawiania się w jednej placówce bankowej to aby wypłacić środki pieniężne konieczne będzie przedstawienie dokumentu potwierdzającego dokonanie działu spadku (całościowego lub częściowego).

Pamiętaj! W przypadku gdy w skład spadku wchodzi tylko rzeczy ruchome np. pieniądze to działu spadku spadkobiercy mogą dokonać bez udziału notariusza oraz bez angażowania sądu, tj. poprzez zawarcie pomiędzy sobą pisemnego porozumienia w zakresie podziału majątku spadkowego.

Czy jest możliwa wypłata pieniędzy zmarłego na pokrycie kosztów jego pogrzebu przed przeprowadzeniem sprawy spadkowej?

Z rachunku bankowego zmarłej osoby można wypłacić środki pieniężne na pokrycie kosztów pogrzebu, jednak należy spełnić kilka warunków. Zgodnie z art. 55 ust. 1 pkt 1) ustawy – Prawo bankowe, **osoba, która zorganizuje pogrzeb, może żądać od banku zwrotu poniesionych z tego tytułu wydatków.** Osoba ta nie musi być małżonkiem zmarłego, jego krewnym, powinowatym czy spadkodawcą – **zasadniczym wymogiem jest tutaj fakt sfinansowania pogrzebu.**

Co więcej o wypłatę środków pieniężnych, stanowiących rekompensatę poniesionych kosztów pogrzebu może ubiegać się nie tylko osoba fizyczna, ale też osoba prawna np. spółka akcyjna czy ulomna osoba prawna np. spółka jawna.

Do kosztów pogrzebu należy zaliczyć:

- koszty przewozu zwłok,
- zakupu trumny i odzieży żałobnej,
- zakupu miejsca na grób,
- koszt wzniesienia nagrobka lub remontu nagrobka, w którym zmarły ma zostać pochowany, a także
- wydatki na urządzenie uroczystości pogrzebowej oraz stypy.

Kwota wypłacona tytułem poniesionych kosztów pogrzebu **nie wchodzi też do masy spadkowej** - art. 55 ust. 2 ustawy - Prawo bankowe.

Pamiętaj! Bank nie zwróci kosztów pogrzebu, jeśli zostały one pokryte z innych źródeł, np. z zasiłku pogrzebowego. Jeżeli zasiłek pozwolił na częściowe pokrycie kosztów, bank wypłaci różnicę.

Warunki wypłaty pieniędzy na pogrzeb z rachunku bankowego zmarłego.

Aby doszło do wypłaty środków pieniężnych na pokrycie kosztów pogrzebu zmarłego właściciela rachunku bankowego łącznie muszą zostać spełnione **trzy warunki**:

1. Na rachunku bankowym zmarłego musi znajdować się odpowiednia kwota pieniędzy, która będzie mogła być wypłacona i przeznaczona na poczet pokrycia poniesionych kosztów pogrzebu. Bank nie jest bowiem zobowiązany do samodzielnego finansowania pochówku swojemu klientowi.
2. Zwrot wydatków związanych z kosztami zorganizowania pogrzebów następuje jedynie w wysokości nieprzekraczającej kosztów urządzenia pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w środowisku zmarłego. Oznacza to, że nie wszystkie koszty mogą zostać zwrócone, lecz tylko te, które będą uzasadnione zwyczajami przyjętymi w otoczeniu zmarłego.

Przykładowo jeśli zmarły był przed śmiercią osobą majątną, to wówczas wysoki koszt pochówku powinien być zrefinansowany w całości. Jeżeli jednak pochodził on z rodziny oraz środowiska o umiarkowanej stopie zamożności, to wówczas istnieje ryzyko, że nadmierne koszty poniesione na zorganizowanie pogrzebu nie zostaną zaspokojone w całości.

3. Jeśli posiadaczem rachunku bankowego, z którego miałyby nastąpić wypłata środków byli wspólnie małżonkowie, to uprawnienie do domagania się zwrotu poniesionych kosztów pogrzebu nie odnajdzie swojego zastosowania. Zgodnie bowiem z art. 57 ustawy - Prawo bankowe, obowiązek zwrotu poniesionych kosztów pogrzebu nie ma zastosowania, jeśli wypłata środków miałyby nastąpić z rachunku wspólnego małżonków.

Jak uzyskać zwrot poniesionych kosztów pogrzebu z rachunku bankowego zmarłego?

Jeśli chcemy ubiegać się o zwrot poniesionych kosztów pogrzebu z rachunku bankowego zmarłego konieczne jest:

- przygotowanie własnego dokumentu tożsamości,
- posiadanie danych osoby zmarłej (m.in. PESEL i datę zgonu), aktu zgonu lub innego dokumentu potwierdzającego zgon, jeśli śmierć nie została jeszcze zgłoszona;
- przygotowanie oryginałów faktur lub rachunków związanych z kosztami pogrzebu – paragon nie wystarczy. Na fakturze lub rachunku muszą być widoczne: imię i nazwisko zmarłego oraz imię i nazwisko osoby, która ponosi koszty pogrzebu;
- przygotowanie wniosku o wypłatę poniesionych kosztów pogrzebu, który można zwykle złożyć poprzez bankowość elektroniczną lub w placówce bankowej.

Dyspozycja wkładem na wypadek śmierci – co to takiego?

Posiadacz rachunku bankowego może zabezpieczyć swoje pieniądze po śmierci poprzez ustanowienie dyspozycji **wkładem na wypadek śmierci**, która umożliwia szybką wypłatę środków pieniężnych. Zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe **posiadacz rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej może polecić pisemnie bankowi dokonanie – po swojej śmierci – wypłaty z rachunku wskazanym przez siebie osobom:**

- **małżonkowi,**
- **wstępnym (matka, ojciec, babcia, dziadek, prababcia, pradziadek itd.),**
- **zstępnym (córka, syn, wnuczka, wnuk, prawnuczka, prawnuk itd.) lub**
- **rodzeństwu**

określonej kwoty pieniężnej → nie wyższej niż 20-krotne przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za ostatni miesiąc przed śmiercią posiadacza rachunku, tzw. **dyspozycja wkładem na wypadek śmierci**. Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 lipca 2024 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czerwcu 2024 r. wynosiło 8.143,51 zł, czyli 20 x 8.143,51 zł = 162.870,20 zł.

Uwaga! Do realizacja ustanowionej dyspozycji wkładem na wypadek śmierci **nie jest wymagane** przeprowadzenie sprawy spadkowej. Dyspozycja wkładem na wypadek śmierci nie może zostać wydana w stosunku do rachunku wspólnego.

Zgodnie z art. 56 ust. 5 ustawy – Prawo bankowe **kwoty wypłacone na podstawie dyspozycji posiadacza nie wchodzi do spadku po nim.**

Jak zrealizować dyspozycję wkładem na wypadek śmierci?

Aby zrealizować ustanowioną na naszą rzecz dyspozycję wkładem na wypadek śmierci należy:

- udać się do oddziału banku lub SKOK-u, w którym prowadzony był rachunek bankowy osoby zmarłej;
- zabrać ze sobą dowód osobisty lub inny dokument tożsamości, a także akt zgonu posiadacza rachunku.

Podsumowanie – Kto i kiedy może odzyskać pieniądze z konta zmarłej osoby?

Legalnie wypłacić pieniądze z rachunku bankowego zmarłej osoby mogą spadkobiercy lub osoba, na którą została wystawiona dyspozycja wkładem na wypadek śmierci. Spadkobiercy mogą wypłacić pieniądze po przeprowadzeniu sprawy spadkowej. Z kolei dyspozycję wkładem na wypadek śmierci można zrealizować od razu po śmierci właściciela rachunku bankowego.

Gdy ta okoliczność mija, termin biegnie dalej. Bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom – przez czas trwania władzy rodzicielskiej; co do roszczeń, które przysługują osobom niemającym pełnej zdolności do czynności prawnych przeciwko osobom sprawującym opiekę lub kuratelę – przez czas sprawowania przez te osoby opieki lub kurateli; co do roszczeń, które przysługują jednemu z małżonków przeciwko drugiemu – przez czas trwania małżeństwa; co do wszelkich roszczeń, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich dochodzić przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju – przez czas trwania przeszkody.

Natomiast przerwanie terminu przedawnienia oznacza, że termin biegnie na nowo, czyli niejako wraca do punktu wyjścia. Zgodnie z art. 123 par. 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw

lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, a także przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje.

Czynności, których dokonanie przerywa bieg przedawnienia, to w szczególności: wytoczenie powództwa przed sądem (decyduje data wniesienia pozwu, a nie jego doręczenia stronie pozwanej); wniesienie powództwa wzajemnego przed sądem również co do roszczeń objętych pozmem wzajemnym lub z niego wynikających; wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego; przystąpienie do sprawy w charakterze powoda; zawezwanie do próby ugodowej.

SKORZYSTAJ Z BEZPŁATNYCH PORAD PRAWNYCH

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIAT.LUBLIN.PL

